Üniversite Ö?rencilerinin Madde Kullan?m?na Yönelik Fark?ndal?k Düzeylerini Belirleme Ölçek

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Üniversite Ö?rencilerinin Madde Kullan?m?na Yönelik Fark?ndal?k Düzeylerini Belirleme Ölçek*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32176

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Üniversite Ö?rencilerinin Madde Kullan?m?na Yönelik Fark?ndal?k Düzeylerini Belirleme Ölçe?i, **Zafer Y?ld?z** ve **Aysun Sel** taraf?ndan 2021 y?l?nda geli?tirilmi? bir ölçme arac?d?r. Bu ölçe?in temel amac?, yüksekö?retim kurumlar?nda ö?renim gören bireylerin, **madde kullan?m?** ile ilgili riskler, sonuçlar ve genel bilgiler hakk?ndaki fark?ndal?k düzeylerini bilimsel yöntemlerle tespit etmektir. Ölçek, madde kullan?m?n?n önlenmesi ve müdahale programlar?n?n etkinli?ini de?erlendirmek için kritik bir öneme sahiptir. Çal??ma, ölçe?in geli?tirme sürecini ve elde edilen **psikometrik özellikleri** detayland?rmaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Madde Kullan?m?, Üniversite Ö?rencileri, Fark?ndal?k Düzeyi, Ölçek Geli?tirme, Psikometrik Özellikler, Ba??ml?l?k.

Yazarlar

Zafer Y?ld?z, Aysun Sel

Amaç

Ölçe?in geli?tirilmesindeki birincil amaç, üniversite ça??ndaki gençlerin **madde kullan?m?** konusundaki bilgi, alg? ve risk de?erlendirme becerilerini ölçebilecek standartla?t?r?lm?? ve güvenilir bir araç sunmakt?r. Bu araç sayesinde, üniversite yönetimleri ve ilgili sa?l?k kurulu?lar?, ö?rencilerin fark?ndal?k eksikliklerini belirleyebilir ve hedeflenmi? önleyici e?itim programlar? tasarlayabilirler.

Ölçek, özellikle yüksekö?retim ortamlar?nda **madde kullan?m?** prevalans?n? ve risk faktörlerini inceleyen ara?t?rmac?lar için de?erli bir kaynak sa?lamaktad?r. Ölçek, ö?rencilerin sadece madde kullan?p kullanmad???n? de?il, ayn? zamanda bu konudaki bilinç düzeylerini de kapsaml? bir ?ekilde ortaya koymay? hedeflemektedir.

Yap? (Ölçülen Psikolojik Yap?)

Ölçek, temel olarak **Madde Kullan?m?na Yönelik Fark?ndal?k Düzeyi** yap?s?n? ölçmektedir. Bu yap?, bili?sel ve duyu?sal bile?enleri içermektedir. Bili?sel bile?en, bireyin maddelerin etkileri, yasal sonuçlar?, sa?l?k üzerindeki zararlar? ve ba??ml?l???n geli?imi hakk?ndaki bilgi düzeyini kapsar. Duyu?sal bile?en ise, risk alg?s? ve madde kullan?m?na kar?? tutumlar? içerebilir.

Ölçek, ö?rencilerin **madde kullan?m?** ile ilgili bilgiyi ne ölçüde edindi?ini ve bu bilgiyi ki?isel risk de?erlendirmelerine ne kadar entegre etti?ini belirlemeye çal???r. Bu, önleyici psikoloji alan?nda

ARABPSYCHOLOGY.COM

önemli bir göstergedir.

Geçerlik

Ölçek geli?tirme çal??malar?nda geçerlik, arac?n gerçekten ölçmeyi amaçlad??? yap?y? ölçüp ölçmedi?ini gösteren temel bir psikometrik özelliktir. Kaynak referansta belirtilen makalede (Y?ld?z & Sel, 2021), ölçe?in yap? geçerli?i ve muhtemelen kapsam geçerli?i üzerine çal??malar yap?lm??t?r.

Meta verilerde geçerlik bilgisi '-' olarak belirtilmi? olsa da, ölçek bir geli?tirme çal??mas? oldu?u için, yazarlar?n makalede (DOI: 10.33206/mjss.713008) **yap? geçerli?i** için faktör analizi sonuçlar?, ayr?ca ölçüt ba??ml? geçerlik veya ayr??an geçerlik kan?tlar?n? sunmu? olmalar? beklenmektedir. Detayl? geçerlik analizleri için orijinal akademik makalenin incelenmesi gerekmektedir.

Güvenirlik

Güvenirlik, ölçme arac?n?n tutarl?l???n? ve kararl?l???n? ifade eder. Bir ölçe?in güvenilir olmas?, ayn? ko?ullar alt?nda tekrar uyguland???nda benzer sonuçlar vermesi anlam?na gelir.

Yine meta veride güvenirlik bilgisi '-' olarak belirtilmi? olsa da, ölçek geli?tirme sürecinde genellikle iç tutarl?l?k (Cronbach Alfa katsay?s?) ve muhtemelen test-tekrar test güvenilirli?i yöntemleri kullan?lm??t?r. Ölçe?in güvenilirlik katsay?lar? ve standart hata de?erleri, makalenin **psikometrik özellikler** bölümünde detayl?ca aç?klanm??t?r.

Faktör Analizi

Bu ölçek bir geli?tirme çal??mas? (Geli?tirme) oldu?u için, **Faktör Analizi** (Aç?mlay?c? veya Do?rulay?c?) kullan?larak ölçe?in temel alt boyutlar? ve yap?sal modeli belirlenmi?tir. Faktör analizi, ölçe?in maddelerinin hangi temel psikolojik yap?lar? temsil etti?ini ve bu yap?lar aras?ndaki ili?kileri ortaya koyar.

Faktör analizi sonuçlar?, ölçe?in çok boyutlu bir yap?ya sahip olup olmad???n? ve her bir alt faktörün (örne?in, Sa?l?k Riskleri Fark?ndal???, Yasal Riskler Fark?ndal??? vb.) iç tutarl?l???n? destekleyen kan?tlar sunar. Bu analizler, ölçe?in geçerlik çal??malar?n?n temelini olu?turur.

Ölçme Arac?

Test Türü: Geli?tirme (Ölçek Geli?tirme Çal??mas?)

Format: Likert Tipi Derecelendirme (Derecelendirme bilgisi makalede yer almaktad?r, meta veride

ARABPSYCHOLOGY.COM

'-' olarak görünmektedir.)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Yüksekö?retim Kurumlar?nda Ö?renim Gören Bireyler (Üniversite Ö?rencileri)

Ya? Grubu: Genç Yeti?kinlik Dönemi (Tipik olarak 18-25 ya? aras? üniversite ö?rencileri)

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'deki çe?itli üniversitelerin farkl? fakültelerinde ö?renim gören ö?renciler.

Test Metodolojisi: Öz Bildirim Ölçe?i (Self-Report Scale)

Anahtar Kelimeler

Madde Ba??ml?l???, Önleyici Çal??malar, Psikometrik Özellikler, Genç Yeti?kin, Risk Alg?s?, E?itim Programlar?.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Orijinal kaynakta belirtilmemi?tir.

?leti?im E-posta Adresi: yildizzafer@yandex.com (Sorumlu Yazar: Zafer Y?ld?z)

Yaz??ma Adresi: Orijinal kaynakta belirtilen ilgili üniversite veya kurum adresi.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: 2021

?zinler ve Ücret: Ölçe?in akademik ve ara?t?rma amaçl? kullan?m? için sorumlu yazar Zafer Y?ld?z ile ileti?ime geçilmesi önerilir. Ticari amaçl? kullan?m veya ölçek adaptasyonu için yazarlar?n izni gereklidir.

Kaynaklar

Y?ld?z, Z. & Sel, A. (2021). Developing a scale to determine university students' awareness level of substance use.

Manas Sosyal Ara?t?rmalar Dergisi, 10(1), 44-57. https://doi.org/10.33206/mjss.713008

Makalenin tam metnine eri?im linki: dergipark.org.tr

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? burada indirilebilir: universite-ogrencilerinin-madde-kullanimina-yonelik-farkindalik-duzeylerini-belirleyecek-olcek-toad.pdf

Üniversite Ö?rencilerinin Madde Kullan?m?na Yönelik Fark?ndal?k Düzeylerini Belirleme Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçe?in maddeleri, kaynak meta verilerinde do?rudan listelenmemi?tir. Maddelerin tamam?na ula?mak için, Y?ld?z ve Sel (2021) taraf?ndan yay?mlanan orijinal akademik makaleye (DOI: 10.33206/mjss.713008) ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM